

Latvijas Republikas Patentu valde

APELĀCIJAS PADOME

Citadeles iela 7/70, Rīga, LV-1010, tālr. 67099637, fakss 67099650, e-pasts valde@lrpv.gov.lv, www.lrpv.gov.lv

Apelācijas lietas šifrs:
ApP/2016/EP-1644412 B1-ap

LĒMUMS

Rīgā

2016. gada 12. jūlijā

Apelācijas padome (turpmāk – ApP):

ApP sēdes priekšsēdētājs – J. Ancītis,
ApP sēdes locekļi – K. Krūmiņš un I. Plūme-Popova,
ApP sekretāre – L. Veidemane,

2016. gada 10. jūnijā izskatīja apelāciju, kuru, vadoties no Patentu likuma 39. panta noteikumiem, 2016. gada 29. aprīlī iesniegusi profesionālā patentpilnvariece (patentpilnvarotā) M. Vītiņa patenta pieteicēja – uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL (Beļģija) (turpmāk arī – apelācijas iesniedzējs) vārdā par Patentu valdes (turpmāk – LPV) 2016. gada 2. februārī pieņemto “Lēmumu par lūguma noraidīšanu par tiesību atjaunošanu” Eiropas patenta

EP 1 644 412 B1 (Modificēti antivielas FAB fragmenti)

(Eiropas patenta pieteik. Nr. 04743158.0; pieteik. dat. 01.07.2004; prioritātes dati – 01.07.2003; 20.08.2003; Lielbritānija); pieteikuma publ. dat. 12.04.2006; patenta piešķiršanas un publikācijas dat. 09.09.2015; iesnieguma Eiropas patenta apstiprināšanai/attiecināšanai uz Latviju iesniegšanas dat. 08.01.2016) attiecināšanai uz Latviju.

Apelācijas iesniedzējs nepiekrīt LPV “Lēmuma par lūguma noraidīšanu par tiesību atjaunošanu” pamatojumiem, lūdz izskatīt viņa pretargumentus un, pamatojoties uz Patentu likuma 39. pantu un 46. panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu, Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma Pārejas noteikumu 3. punktu, kā arī saskaņā ar Eiropas Patentu konvencijas 113. panta pirmās daļas, 117. panta un 122. panta pirmās daļas noteikumiem, atcelt minēto lēmumu, atjaunot tiesības un attiecināt Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** uz Latviju.

ApP sēdē piedalījās patenta pieteicēja (apelācijas iesniedzēja) – uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL (Beļģija) – pārstāve, profesionālā patentpilnvariece (patentpilnvarotā) M. Vītiņa, un LPV pārstāve, Izgudrojumu ekspertīzes departamenta vadošā eksperte Eiropas patenta jautājumos M. Rozenblate.

I. Izskatot apelācijas iesniegumu un lietas materiālus un uz klausot apelācijas iesniedzēja pārstāves un LPV pārstāves paskaidrojumus, ApP **konstatēja**:

1. Iesniegumu Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** attiecināšanai uz Latviju (iesnieguma virsrakstā un turpmāk norādīts – Eiropas patenta apstiprināšanai Latvijā; pārstāve norāda, ka tā ir kļūda) 2016. gada 8. janvārī iesniegusi Eiropas patenta īpašniece – uzņēmēj sabiedrība UCB Biopharma SPRL (Beļģija) (pārstāve patentpilnvariece M. Vītiņa).

Iesniegumam pievienoti:

Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** (*Modified antibody FAB fragments*) specifikācijas pirmās lappuses kopija;

patenta pretenziju tulkojums latviešu valodā (iesniegts elektroniskā formā, ar e-pastu);

atsaukšanās uz ģenerālpilnvaru Nr. 08/13574 uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL (Beļģija) pārstāvībai procedūrās LPV;

patentpilnvarnieces M. Vītiņas iesniegums, kas adresēts LPV Izgudrojumu ekspertīzes departamenta direktoram, – “Lūgums par attiecinātā Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** tiesību atjaunošanu”; maksājuma dokumenta kopija par Eiropas patenta pretenziju tulkošanu un tiesību atjaunošanu.

2. Lūgumā par attiecinātā Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** tiesību atjaunošanu (08.01.2016) patentpilnvarniece M. Vītiņa uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL (Beļģija) vārdā paskaidro, ka līdz 09.12.2015, proti, līdz triju mēnešu termiņam no dienas, kad publicēts Eiropas Patentu iestādes (turpāk arī – EPO) paziņojums par Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** piešķiršanu, noteiktajā kārtībā nav ticis Patentu valdei iesniegts attiecīgā Eiropas patenta izgudrojuma formulas (pretenziju) tulkojums latviešu valodā un nav samaksāta publikācijas nodeva; tas ir pamats, kādēļ attiecināto Eiropas patentu ir pamats uzskatīt par spēkā neesošu no pieteikuma iesniegšanas dienas (*ab initio*).

Patenta īpašnieks, atsaucoties uz Patentu likuma 46. panta pirmo, otro un trešo daļu (redakcijā, kura ir spēkā no 01.01.2016) lūdz atjaunot attiecīgās tiesības, paskaidrojot, ka minētais termiņš ir nokavēts sakarā ar to, ka ir pieļauta atsevišķa, izolēta kļūda pieteicēja pārstāvja, Lietuvas patentpilnvarnieku firmas AAA Law normāli apmierinoši funkcionējošā sistēmā Eiropas patentu apstiprināšanas/attiecināšanas termiņu ievērošanas nodrošināšanai Lietuvā un Latvijā. Izņēmuma kārtā tika pieļauta kļūda, kad instrukciju nosūtīšanas vietā Latvijas patentpilnvarnieku aģentūrai TRIA ROBIT tās tika tikai saglabātas, ko var izskaidrot ar iesaistītās personas, firmas AAA Law patentpilnvarnieka asistentes, slimību.

Pārstāve lūdz, izvērtējot situāciju, ņemt vērā, ka Lietuvas patentpilnvarnieku firmas AAA Law izveidotā sistēma parasti darbojas precīzi, termiņi tiek ievēroti un nosūtīto Eiropas patentu apstiprināšanas/attiecināšanas instrukciju saņemšana tiek strikti pārbaudīta. Šādā kārtībā pēdējos četros gados Latvijā ir apstiprināti vai attiecināti 340 Eiropas patenti. Lietuvas aģentūra ir pielikusi apstākļiem atbilstošas pūles, lai nodrošinātu precīzu šā darba veida izpildi un uzskaites sistēmas darbību. Pārstāve lūdz, izskatot šo lūgumu, vadīties no EPO prakses, kurā pieņemts, ka profesionālā pārstāvja asistenta pieļautas kļūdas gadījumā lūgumu par tiesību atjaunošanu var apmierināt, ja profesionālais pārstāvis spēj pierādīt, ka viņš ir izvēlējis šim darbam atbilstošu personu, kura ir attiecīgi instruēta par veicamajiem uzdevumiem, un ka viņš pats ir saprātīgi uzraudzījis šo darbu.

Patentīpašnieka vārdā pārstāve lūdz ņemt vērā lietā radušos apstākļus un atjaunot uz Latviju attiecinātā Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** zaudētās tiesības. Lūgumam pievienota Lietuvas patentpilnvarnieku firmas AAA Law vēstule (30.12.2015) ar lietas apstākļu raksturojumu un pielikumi ar attiecīgo dokumentu pilnu vai daļēju tulkojumu latviešu valodā. Pielikumi ietver šādu dokumentu kopijas vai izdrukas:

- e-pasts no UCB Biopharma (08.10.2015);
- Lietuvas Valsts patentu biroja paziņojums par iesnieguma saņemšanu Eiropas patenta apstiprinājumam (10.11.2015);
- patentpilnvarnieces J. Petņūnaites *Outlook Task* sistēmas pārskats;
- koordinatores I. Stuglītes *Outlook Task* sistēmas pārskats;
- koordinatores I. Stuglītes rēķinu kontroles saraksts;
- patentpilnvarnieces J. Petņūnaites deklarācija;
- koordinatores I. Stuglītes deklarācija.

3. Uz šo 08.01.2016 iesniegumu LPV (Izgudrojumu ekspertīzes departamenta vadošā eksperte M. Rozenblate) atbildējusi ar paziņojumu, kas datēts ar 11.01.2016. Tajā LPV jautā, par kādu programmu vai mapi (e-pasta programmas mapi vai citu) bijusi runa, kad, paskaidrojot termiņa neievērošanas iemeslus, pārstāve norādījusi uz Lietuvas patentpilnvarnieku biroja darbinieces kļūdainu darbību, taustiņa “Sūtīt” (*Send*) vietā nospiežot taustiņu “Saglabāt” (*Save*). LPV paziņojumā pārstāve uzaicināta triju mēnešu laikā no šā paziņojuma paziņošanas dienas iesniegt papildu skaidrojumu vai pierādījumus.

4. Atbildot uz LPV 11.01.2016 paziņojumu, pieteicēja pārstāve, patentpilnvarniece M. Vītiņa 01.02.2016 iesniegusi Lietuvas patentpilnvarnieku firmas AAA Law 29.01.2016 vēstules kopiju (ar tulkojumu latviešu valodā), kur aprakstītas AAA Law lietotās datorprogrammas, tajās izveidotās digitālās mapes un veicamās darbības, kā arī papildus izskaidrota firmas darbinieces pieļautā kļūda.

5. LPV šajā procedūrā 02.02.2016 pieņēmusi lēmumu „Lēmums par lūguma noraidīšanu par tiesību atjaunošanu” (*ApP piezīme*: zem lēmuma virsraksta norādīta atsauce uz Patentu likuma 46. panta ceturto daļu, bet šī norma attiecas uz LPV pienākumu pirms lūguma par tiesību atjaunošanu pilnīgas vai daļējas noraidīšanas paziņot noraidījuma iemeslus un uzaicināt iesniegt paskaidrojumus; visticamāk, šeit bijis paredzēts atsaukties uz Patentu likuma 46. panta trešo daļu, uz ko sniegta atsauce lēmuma tekstā). Lēmumu parakstījis Izgudrojumu ekspertīzes departamenta vadošā eksperte M. Rozenblate.

Lēmumā minēts, ka papildus iesniegtie paskaidrojumi nešķiet pārliecinoši. Tas, ka Lietuvas aģentūras darbiniece, kurai bijis uzdots nosūtīt uzdevumu Latvijas pārstāvjiem, kļūdas dēļ nospiedusi taustiņu kombināciju, ar kuru uzdevums nevis nosūtīts, bet tikai saglabāts, nešķiet ticams attaisnojums, jo e-pasta programmā, pat ja darbojas ar īsinājumaustiņiem, e-pasta vēstule automātiski neaizveras, bet mapē “Melnraksti” (*Drafts*) parādās skaitlis iekavās, kurš rāda, cik iesāktu, bet nenosūtītu e-pastu izveidots. Nenosūtītā e-pasta vēstule ir apzināti jāaizver. Līdz ar to LPV neuzskata, ka pārstāvis ir pielicis apstākļiem atbilstošas pūles saskaņā ar Patentu likuma 46. panta trešo daļu, lai attaisnotu termiņa kavējumu. Atbilstoši labai biroja praksei darbiniekiem būtu jāpievērš uzmanība atzīmei pie mapes “Melnraksti” (*Drafts*), lai noskaidrotu, kādas vēstules ir sagatavotas, bet nav nosūtītas.

Līdz ar to LPV uzskata, ka tiesības uz Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** apstiprināšanu Latvijā nav atjaunojamas. Lēmuma beigu daļā norādīts, ka to var pārsūdzēt saskaņā ar Patentu likuma 39. pantu (nav sniegta šeit nepieciešamā informācija par apelācijas iesniegšanu un termiņu, kādā tā iesniedzama).

6. 29.04.2016 LPV saņēmusi izskatāmo apelācijas iesniegumu, kurā lūgts izskatīt apelācijas iesniedzēja argumentus un atcelt LPV 02.02.2016 lēmumu par lūguma noraidīšanu par tiesību atjaunošanu, atjaunot tiesības un attiecināt Eiropas patentu **EP 1 644 412 B1** uz Latviju. Apelācijas iesniegumā, kā arī ApP sēdē pārstāve min šādus motīvus.

6.1. LPV nav ievērojusi noteikto procesuālo kārtību. Apstrīdētais lēmums ir pieņemts, neievērojot Patentu likuma 46. panta ceturtais daļas noteikumus, kuri paredz, ka pirms lūguma par tiesību atjaunošanu pilnīgas vai daļējas noraidīšanas LPV rakstveidā paziņo pieteicējam (patenta īpašniekam) pilnīgā vai daļējā noraidījuma iemeslus un uzaicina viņu triju mēnešu laikā no paziņojuma paziņošanas dienas iesniegt paskaidrojumus attiecībā uz noraidījuma iemesliem. LPV 08.01.2016 pieprasījums (*ApP piezīme*: faktiski – LPV 11.01.2016 paziņojums) neatsaucas uz Patentu likuma 46. panta ceturto daļu un arī pēc satura neatbilst šai normai, jo tajā nav norādīti vēlākā noraidījuma iemesli.

6.2. Attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā norādītajiem noraidījuma iemesliem apelācijai tiek pievienoti papildu pierādījumi, kuri apelācijas iesniedzēja ieskatā dod iespēju Patentu valdei atbilstoši Patentu likuma 46. panta trešajai daļai konstatēt, ka termiņš nokavēts, kaut arī pieliktas apstākļiem atbilstošas pūles. Arī Eiropas Patentu konvencijas (turpmāk arī – EPK), kas regulē analogas procedūras EPO, 113. pants nosaka attiecīgās puses tiesības tikt uzklautātai, un 113. panta pirmā daļa norāda, ka EPO lēmumi var balstīties tikai uz normām vai pierādījumiem, par kuriem attiecīgajām personām ir bijusi iespēja iesniegt savus komentārus.

6.3. Saskaņā ar Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** īpašnieka instrukcijām Lietuvas patentpilnvarnieku firma AAA Law ir noteikta par pārstāvi, kurš ir atbildīgs par šā patenta attiecināšanu uz Latviju un Lietuvu. Triju mēnešu termiņš pieteikuma iesniegšanai, lai patentu attiecinātu uz Latviju un Lietuvu, beidzās 09.12.2015. Paskaidrojumi un pierādījumi par apstākļiem, kuru dēļ minētais termiņš nav ievērots, saņemti no aģentūras AAA Law. Lūgums par attiecinātā Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** tiesību atjaunošanu (turpmāk arī – lūgums) iesniegts LPV 08.01.2016, pievienojot AAA Law vēstuli ar pielikumiem. Lūgumam pievienotās vēstules tulkojumā diemžēl pieļauta pārrakstīšanās kļūda, norādot, ka AAA Law darbiniece I. Stuglīte apstiprinājuma vēstuli par šā patenta attiecināšanu klientam nosūtījusi 2015. gada 9. oktobrī. Faktiski tas noticis 2015. gada 9. novembrī. Tas ir izraisījis nepareizu termiņa skaitījumu arī apstrīdētajā LPV lēmumā.

6.4. Lietuvas patentpilnvarnieku aģentūra AAA Law instrukcijas attiecināt Eiropas patentu **EP 1 644 412 B1** uz Latviju un Lietuvu no UCB Biopharma saņēma 08.10.2015. To, ka šis patents nav ticis attiecināts uz Latviju, AAA Law darbiniece Irma Stuglīte (*Irma Stuglyte*) pamanīja 18. decembrī. Apstākļi, kuru dēļ patenta attiecināšanas termiņš uz Latviju tika nokavēts, ir šādi:

6.4.1. I. Stuglīte 15.10.2015 no savas kolēģes Eiropas patentpilnvarnieces Jurgas Petņūnaites (*Jurga Petniunaite*) saņēma uzdevumu veikt nepieciešamās darbības, lai Eiropas patentu **EP 1 644 412 B1** attiecinātu uz Latviju un Lietuvu;

6.4.2. I. Stuglīte 09.11.2015 uzrakstīja apstiprinājuma vēstuli un nosūtīja to klientam, apstiprinot UCB Biopharma, ka tiks veiktas visas nepieciešamās procedūras, lai Eiropas patentu **EP 1 644 412 B1** attiecinātu uz Latviju un Lietuvu, un ka līdz termiņa beigām, t.i., līdz 09.12.2015 tiks sagatavoti un iesniegti pieteikumi, lai attiecinātu šo patentu uz abām valstīm;

6.4.3. I. Stuglīte vienlaikus sagatavoja (un uzskatīja par nosūtītu) pasūtījuma vēstuli *Word* formātā kolēģiem Latvijā – aģentūrai TRIA ROBIT – ar instrukcijām attiecināt Eiropas patentu **EP 1 644 412 B1** uz Latviju;

6.4.4. kad Eiropas patenta pretenziju tulkojums lietuviešu valodā bija saņemts no tulkiem un pārbaudīts, I. Stuglīte sagatavoja un 10.11.2015 iesniedza Lietuvas Valsts patentu birojam pieteikumu par Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** attiecināšanu uz Lietuvu;

6.4.5. kad I. Stuglīte bija saņēmusi oficiālo apstiprinājumu no Lietuvas Valsts patentu biroja, viņa atzīmēja *Outlook Task* sistēmā, ka uzdevums attiecināt Eiropas patentu **EP 1 644 412 B1** uz Latviju un Lietuvu ir pabeigts; viņa pieņēma, ka pasūtījuma vēstule TRIA ROBIT ir jau nosūtīta 09.11.2015, jo fails ar pasūtījuma vēstuli jau bija klienta pasūtījumu mapē;

6.4.6. 18.12.2015 vakarā, pārbaudot uzdevumus *Outlook Task* uzdevumu sistēmā saistībā ar tuvākajiem termiņiem, tostarp par darbiem, par kuriem jau var izrakstīt rēķinus (rēķinus klientiem AAA Law izraksta un nosūta nākamajā mēnesī pēc pakalpojuma sniegšanas), I. Stuglīte pamanīja, ka paziņojums no Latvijas aģentūras TRIA ROBIT par šā patenta attiecināšanu uz Latviju nav iesniegts; meklējot attiecīgo uzdevumu visās savās e-pasta mapēs, I. Stuglīte atklāja, ka attiecīgā vēstule ir palikusi melnrakstu mapē (*Drafts*) un nav nosūtīta TRIA ROBIT;

6.4.7. jāpieņem, ka darbības ‘nosūtīt’ vietā I. Stuglīte ir izdarījusi darbību ‘saglabāt’. Darbiniece nevar izskaidrot, kāpēc instrukcijas attiecināt patentu **EP 1 644 412 B1** uz Latviju nav nosūtītas TRIA ROBIT, ko viņa ir neskaitāmas reizes sekmīgi veikusi jau apmēram 4 gadus. Vienīgais izskaidrojums ir, ka šī kļūda radusies fiziskā un psiholoģiskā stresa dēļ, ko izraisījis viņas slimības uzliesmojums, kas ir saistīts ar muguras sāpēm (pievienoti attiecīgi dokumenti).

6.5. Tādējādi, neraugoties uz apstākļiem atbilstošām, pienācīgām pūlēm attiecināt šo patentu uz Latviju, ilglaicīgi labi funkcionējošā sistēmā, kurā iepriekš neviena kļūda nebija gadījusies, vienas atsevišķas kļūdas un pārskatīšanās dēļ Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** attiecināšanas termiņš uz Latviju tika nokavēts.

6.6. Patentu likuma 46. panta trešās daļas formulējums atbilst Eiropas Patentu konvencijas (EPK) 122. panta pirmajai daļai. Pārstāve norāda, ka EPK iestrādātais kritērijs “apstākļiem atbilstoša pienācīga rūpība” (angļu val. *due care*) attiecībā uz personu atbildību un apstākļiem, kas attaisno tiesību atjaunošanu, ir iedibinājies zemākas prasības nekā atsevišķu dalībvalstu stingrie kritēriji. Tā kā Latvijā vēl nav izveidojusies Patentu likuma 46. panta trešās daļas piemērošanas prakse, var vadīties pēc EPO iedibinātās prakses, saskaņā ar kuru termiņu uzraudzīšana un standarta vēstuļu izsūtīšana (šajā gadījumā – standarta instrukciju nosūtīšana partneriem Latvijā par patenta attiecināšanu) ir ikdienas rutīnas darbs, kuru parasti dara asistenti un kam nevajag specifiskas zināšanas vai juridisku kvalifikāciju. Turklāt EPO praksē ir nostiprināts, ka prasības attiecībā uz tiesību atjaunošanu, it īpaši noteikums par pienācīgu rūpību, nav jāinterpretē nesamērīgi. Katras lietas apstākļi jāvērtē kopumā. Pienākums izrādīt pienācīgu rūpību jāizvērtē, ņemot vērā situāciju, kāda tā bija pirms termiņa izbeigšanās. Saskaņā ar EPO praksi viena atsevišķa kļūda kādā parasti apmierinošā sistēmā ir attaisnojama, bet personai ir jāpierāda, ka attiecīgajā birojā attiecīgajā laikā bija izveidota normāli efektīva sistēma noteikto termiņu ievērošanai. Kā pierādījums tam, ka uzdevumu pārvaldības sistēma ir apmierinoša, tiek ņemts vērā arī fakts, ka šī sistēma darbojusies apmierinoši un efektīvi daudzus gadus. Ja pārstāvis ir izveidojis pienācīgu atgādinājumu sistēmu, lai izvairītos no pārskatīšanās ļoti nodarbinātā birojā, tā pati par sevi ir pirmšķietama (*prima facie*) liecība par pārstāvja rūpību (pārstāve norādījusi atsauces uz daudziem EPO lēmumiem).

6.7. Pārstāve vienlaikus uzsver, ka LPV nav apšaubījusi vairākus pieteicēja norādītos faktus un apstākļus, kas attiecas uz Lietuvas patentpilnvarnieku aģentūras AAA Law pieredzi, sekmīgā darba apjomu un izveidoto sistēmu Eiropas patentu apstiprināšanas/attiecināšanas termiņu ievērošanai, kā arī iesaistīto personu kvalifikāciju, pienākumiem un pieredzi. Šī aģentūra ir atzīta par vadošo firmu Baltijas tirgū ar vislielāko kompetenci, pieredzi un plašāko pārklājumu. Pēdējo četru gadu laikā aģentūra AAA Law ir

apstiprinājusi vairāk nekā 2000 Eiropas patentu Lietuvā un vairāk nekā 340 – Latvijā. Aģentūra AAA Law sekmīgi sadarbojas ar pieteicēju – Beļģijas uzņēmumu UCB Biopharma SPRL jau vairāk nekā 20 gadus, tostarp kopš 2001. gada apstiprinot/attiecinot ap 25 Eiropas patentus. Aģentūra AAA Law arī jau vairāk nekā 20 gadus sadarbojas ar Latvijas patentpilnvarnieku aģentūru TRIA ROBIT.

6.8. Ierastā prakse, kā UCB Biopharma SPRL dod uzdevumus Eiropas patentu apstiprināšanai/attiecināšanai Latvijā un Lietuvā, ir tāda, ka attiecīgās instrukcijas atsūta aģentūrai AAA Law pa e-pastu, neapstiprinot tās ar pasta sūtījumu. Aģentūrā AAA Law ir izveidota strikta termiņu pārraudzības standarta sistēma pēc klienta instrukciju saņemšanas:

- biroja administrators saņem pasūtījuma vēstuli no klienta;
- papīra formāta dokumentus, ieskaitot faksa sūtījumus, un izdrukātās e-pasta vēstules izskata atbildīgā patentpilnvarniece Aušra Pakeniene un sadala tos atbildīgajiem darbiniekiem, atzīmējot katra iniciāļus uz vēstules; uz visiem Eiropas patentu apstiprināšanas/attiecināšanas pasūtījumiem tiek atzīmēti vienlaikus gan asistenti (Irma Stuglīte vai Karolis Šileika), gan atbildīgā patentpilnvarniece (Jurga Petņūnaite);
- visas saņemtās vēstules (ieskaitot apstiprināšanas/attiecināšanas pasūtījumus) tiek skenētas un saglabātas uzņēmuma serverī katru dienu;
- papīra formāta pasūtījumi Eiropas patentu apstiprināšanai/attiecināšanai, ieskaitot izdrukātās e-pasta vēstules, tiek nodoti patentpilnvarniecei J. Petņūnaitei; visus e-pasta pasūtījumus biroja administrators papildus nosūta uz Irmā Stuglītes (vai otra asistenta) un J. Petņūnaites e-pasta adresēm;
- patentpilnvarniece J. Petņūnaite *Outlook* sistēmā izveido jaunu uzdevumu par katra Eiropas patenta apstiprināšanu/attiecināšanu, norādot Eiropas patenta numuru, apstiprināšanas/attiecināšanas termiņu, valsti, uz kuru Eiropas patents apstiprināms/attiecināms, un citu informāciju, kas attiecas uz šo lietu, un nodod uzdevumu I. Stuglītei vai otram asistentam;
- katru pirmdien J. Petņūnaite pārbauda šajā nedēļā kārtājamo nepabeigto uzdevumu sarakstu;
- I. Stuglīte pieņem jauno uzdevumu un nosūta uzdevuma statusa ziņojumu J. Petņūnaitei tikai tad, kad ir aizsūtījis apstiprinājuma vēstuli klientam, un tajos gadījumos, kad patents jāapstiprina/jāattiecina uz Latviju, izveido arī pasūtījuma vēstuli *Word* formātā un nosūta to pa e-pastu TRIA ROBIT patentpilnvarotajiem Latvijā;
- ja apstiprināšanas/attiecināšanas instrukcijas ir nosūtītas uz Latviju, tiek gaidīta apstiprinājuma vēstule no TRIA ROBIT, tiklīdz attiecīgais pieteikums ir iesniegts LPV;
- tiklīdz no Lietuvas un Latvijas patentu iestādēm (Latvijas gadījumā – no TRIA ROBIT) ir saņemta visa nepieciešamā informācija, aģentūra AAA Law izraksta rēķinu klientam par sniegto pakalpojumu un slēdz failus.

6.9. I. Stuglītei ir bakalaura grāds komunikācijas zinātnēs un maģistra grāds socioloģijā. Viņa strādā aģentūrā AAA Law kopš 03.11.2005. Kopš 2011. gada viņa strādā par intelektuālā īpašuma informācijas koordinatori un ir atbildīga par visu darbu saistībā ar Eiropas patentu apstiprināšanu/attiecināšanu uz Lietuvu un Latviju.

6.10. No iepriekš minētā var secināt, ka LPV neapšaubā faktā, ka aģentūrā AAA Law ir izveidota normāli efektīva sistēma EPK noteikto termiņu ievērošanai.

6.11. Uz LPV 11.01.2016 paziņojumu 01.02.2016 esam iesnieguši atbildi, kam pievienota aģentūras AAA Law vēstules kopija (ar tulkojumu), kur aprakstītas AAA Law lietotās datorprogrammas, tajās izveidotās digitālās mapes un veicamās darbības, kā arī sīkāk izskaidrota darbinieces I. Stuglītes pieļautā kļūda:

6.11.1. darbības, par kurām ir runa šajā lietā, tiek veiktas, izmantojot *Microsoft Windows File Explorer* un *Microsoft Office 2010* programmas, it īpaši *Microsoft Office Word* un *Microsoft Office Outlook*. E-pasti tiek saņemti un sūtīti, izmantojot *Microsoft Outlook* programmu. "*Microsoft Outlook Task System*" ir jāsaprot kā daļa (iezīme) no *Microsoft Outlook* programmas. Ir parasta prakse, ka, strādājot ar lieliem korespondences apjomiem, darba paātrināšanai datorpeles klikšķa vietā izmanto tastatūras īsceļus. Jaunas e-pasta vēstules teksta fails (.docx) tiek izveidots *MS Word* programmā un tiek glabāts Klienta mapē. Tad tiek atvērts jauns e-vēstules logs *MS Outlook* programmā (parasti izmantojot tastatūras īsceļu *Ctrl+N*). Teksts no jau izveidotā faila tiek kopēts (parasti izmantojot tastatūras īsceļu *Ctrl+C*) un ielīmēts (parasti izmantojot tastatūras īsceļu *Ctrl+V*) jaunatvērtajā *MS Outlook* e-vēstuļu logā. Kad e-pasta vēstules saturā

ir pārbaudītas iespējamās kļūdas, e-vēstule tiek nosūtīta saņēmējam (parasti izmantojot tastatūras īsceļu *Alt+S*);

6.11.2. kad I. Stuglīte gatavojās nosūtīt pasūtījuma e-vēstuli, viņa veselības stāvokļa dēļ kļūdījās un nospieda taustiņu kombināciju *Ctrl+S*, nevis *Alt+S*, un vēlāk vienkārši kā nevajadzīgu aizvēra vēstuļu logu, nepievēršot uzmanību saturam, jo viņai bija radies iespaids, ka pasūtījuma vēstule jau nosūtīta. Tādējādi šī vēstule tika pārvietota uz mapi “Melnraksti” (*Drafts*), kas ir ietverta tikai *MS Outlook* lietotāja interfeisa logā;

6.11.3. tomēr LPV 11.01.2016 paziņojums bija formulēts tā, ka pretēji Patentu likuma 46. panta ceturtās daļas prasībām netika uzdots tiešs jautājums attiecībā uz iemesliem, ar kuriem ir pamatots tagad apstrīdētais lēmums. Tāpēc ir jāsniedz papildu paskaidrojumi.

6.12. LPV arguments, ka aģentūrai TRIA ROBIT adresētais e-pasts ar instrukcijām Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju varētu tikt aizvērts tikai apzināti, ir nepamatots. I. Stuglītes darba raksturs nosaka to, ka uz datora vienlaicīgi darbojas vairākas programmas – *Word*, *Access*, *Excel*, *MS Outlook 2010*, *MS Outlook 2010 Task*, interneta datu bāzes (*EPO*, *SPB* u.c.) u.tml., un, izpildot uzdevumus, darbības tajās tiek veiktas secīgi. Vēstules melnraksts tiek sagatavots programmā *Word*, sagatavotā vēstule tiek kopēta jaunā *MS Outlook 2010* atvērtā e-pastā, dati tiek salīdzināti ar klientu instrukcijām viņu e-pastos (tās bieži tiek saņemtas kā e-pastu pielikumi), dati tiek pārbaudīti interneta datubāzēs, tiek veiktas atzīmes par veiktajiem uzdevumiem utt. Iespējams, ka tad, kad izveidotais e-pasts tika saglabāts, I. Stuglīte uzreiz pārslēdzās uz citu programmatūru, kā to viņa parasti dara savās ikdienas aktivitātēs, lai atzīmētu veikto uzdevumu. Sakarā ar to nenosūtītais e-pasts varēja tikt automātiski “nolaists” uz monitora ekrāna lejasdaļu, pie citām atvērtajām programmām, kur šis e-pasts vairs nebija pārlicinoši saskatāms (pievienota I. Stuglītes datora UCB mapes ekrānizdruka un saglabātās, TRIA ROBIT adresētās instrukciju vēstules kopija).

6.13. Kā jau minēts, I. Stuglītei minētajā laikposmā bija veselības problēmas (pievienoti materiāli par viņas ārstēšanos), kuru dēļ viņa izjuta grūtības koncentrēties, turklāt tieši tajā dienā viņa bija apmeklējusi ārstu, un vizītes rezultāts varēja izraisīt papildu stresu. Tāpēc ir iespējams, ka darba dienas beigās, neilgi pēc šā e-pasta izveidošanas un šķietamās nosūtīšanas, viņa aizvēra visas atvērtās programmas un atstāja ofisu. Pretēji LPV lēmumā apgalvotajam, *MS Outlook 2010* programmatūra aizver sagatavotos e-pastus automātiski, bez īpašiem paziņojumiem, ja visa programmatūra tiek aizvērta ar noslēguma zīmi “x” (labajā augšējā stūrī) vai izmantojot komandu *File/Exit*. Tādējādi ir iespējams, ka *MS Outlook 2010* programmatūras aizvēršana automātiski izsauca sagatavotā e-pasta piespiedu aizvēršanu. Šādos apstākļos I. Stuglīte varēja neuztvert, ka e-pasts tika tikai saglabāts, bet netika nosūtīts adresātam.

6.14. Izskatot lūgumu par patenta tiesību atjaunošanu, LPV netika analizējusi apstākļus, kāpēc I. Stuglīte nepamanīja TRIA ROBIT adresēto e-pastu mapē “Melnraksti” (*Drafts*), bet, pieņemot negatīvu lēmumu, to norādīja kā galveno motīvu. Šiem apstākļiem ir būtiska nozīme, izlemjot jautājumu par pienācīgo rūpību. Aģentūrā AAA Law mape “Melnraksti” (*Drafts*) netiek izmantota patentpilnvarnieku un viņu asistentu parastajā ikdienas darbā, jo vēstules klientiem un instrukcijas sadarbības partneriem vienmēr tiek izveidotas *Word* formātā un saglabātas AAA Law attiecīgā klienta servera mapē kā atsevišķi *Word* dokumenti, nevis kā e-pasta melnraksti. Šī prakse tiek piemērota jau vairāk nekā 10 gadus. Saskaņā ar šo praksi, pati e-pasta izveidošana (dokumenta kopēšana un ielīmēšana) e-pasta logā, adreses ierakstīšana un e-pasta nosūtīšana parasti aizņem tikai dažus mirkļus un tiek izpildīta vienā solī, veicot nepārtrauktu darbību. Tāpēc šāda dokumenta manuālā saglabāšana mapē “Melnraksti” (*Drafts*) nav nepieciešama un netiek veikta. Tādēļ iespēja, ka šāds e-pasts tiktu saglabāts mapē “Melnraksti” (*Drafts*) un netiktu nosūtīts, bija un ir īpaši zema. Ja e-pasts, lai gan saglabāts automātiski vai manuāli, tiek nosūtīts saņēmējam, šāda vēstule nepaliek mapē “Melnraksti” (*Drafts*). Līdz ar to šīs mapes monitorings ir svarīgs vienīgi tad, ja lietotājs šajā mapē apzināti saglabā dokumentus, lai tos nosūtītu vēlāk. Turklāt gadījumā, ja nosūtīšanas brīdī *MS Outlook* programmatūra kādu iemeslu dēļ e-pastu nespēj nosūtīt, šī informācija parādās mapē “Izsūtne” (*Outbox*), nevis mapē “Melnraksti” (*Drafts*). Konkrētajā gadījumā ne 09.11.2015, nedz arī vēlāk mapē “Izsūtne” (*Outbox*) nebija informācijas par nenosūtītu, TRIA ROBIT adresētu e-pastu.

6.15. Turklāt 18.12.2015, kad aģentūrā AAA Law sāka meklēt e-pastu, kas firmai TRIA ROBIT nosūtīts 09.11.2015, un tas netika atrasts, pēc konsultācijām ar informācijas tehnoloģiju firmu Blue Bridge Bonda UAB tika konstatēts, ka mape “Melnraksti” (*Drafts*) kļūst pieejama tikai, piesakoties uz *MS Outlook 2010* internetā, un tā ir pazudusi no I. Stuglītes datora *MS Outlook 2010* programmatūras interfeisa loga. Apelācijas iesniedzēja ieskatā, mapju pazušana no *MS Outlook 2010*, līdzīgi kā arī no *Outlook 2007* un

Outlook 2013, esot vispārzināma *Microsoft* sistēmas kļūda, kas parādies uz dažiem datoriem, bet tās rašanās iemesls nav skaidrs; to varot ietekmēt citas datorā instalētās programmas vai, piemēram, vīruss (pievienota firmas Blue Bridge Bonda UAB darbinieka deklarācija un ar mapju pazušanu saistītu ziņu izdrukas no dažādām vietnēm). Lietotājs nesaņem brīdinājumu par mapes vai faila pazušanu, tāpēc to konstatē, tikai īpaši meklējot konkrēto dokumentu. Apelācijas iesniedzējs arī uzsver, ka *MS Outlook 2010* mape "Melnraksti" (*Drafts*) atrodas zemāk par mapi "Iesūtne" (*Inbox*). Ņemot vērā, ka I. Stuglīte savā darbā izmanto daudzas apakšmapes *MS Outlook 2010* lietotāja interfeisā, mape "Melnraksti" (*Drafts*) pat var nebūt uzreiz redzama, bet kļūst pieejama, vienīgi mapes ritinot (pievienota *MS Outlook 2010* lietotāja interfeisa ekrānizdruka no I. Stuglītes datora). Līdz ar to kļūst skaidrs, kāpēc pieļautā kļūda netika uzreiz pamanīta.

6.16. Apelācijas iesniedzējs nepiekrīt, ka laba biroja prakse prasītu, lai darbinieki uzraudzītu mapes "Melnraksti" (*Drafts*) saturu ik dienas; to nevar attiecināt uz tādu praksi, kad mapes "Melnraksti" (*Drafts*) lietošana biroja darbībā nav izplatīta, un nav parasts dokumentus sagatavot un apzināti saglabāt tajā, lai tos nosūtītu vēlāk. Pienākums pārbaudīt visas *MS Outlook 2010* mapes nevar tikt vispārināts un ir jāvērtē saistībā ar birojā iedibināto programmatūras izmantošanas praksi, kas katrā uzņēmumā vai iestādē var atšķirties. Nav universālu, vispārpieņemtu rekomendāciju par mapju monitoringu, ko lietotājs praksē šajā lietā nebūtu izpildījis.

6.17. LPV negatīvais lēmums ir pamatots arī ar to, ka nenosūtītais e-pasts (skaitliskā atzīme par to) mapē "Melnraksti" (*Drafts*) bija redzams ilgu laiku, proti, no oktobra līdz decembrim, un atbilstoši labai biroja praksei darbiniekiem, atverot un lietojot e-pasta programmu, tik ilgā laikā vajadzēja pamanīt un pārbaudīt vēstules, kas sagatavotas, bet nav nosūtītas. Apelācijas iesniedzējs uzsver, ka LPV nepamatoti norāda uz ilgu laika periodu; attiecīgā vēstule ar instrukcijām faktiski tika sagatavota un saglabāta 2015. gada 9. novembrī, nevis 9. oktobrī, tāpēc termiņš, kurā kļūda netika pamanīta, bija ievērojami īsāks – no 09.11.2015 līdz 18.12.2015. Turklāt gan EPO prakse, gan Patentu likuma 46. panta otrā daļa pieļauj, ka kļūda, kas izraisa tiesību zaudēšanu, var pastāvēt nepamanīta daudz ilgāku laiku – vairākus mēnešus, līdz pat gadam no dienas, kad beidzies attiecīgais termiņš. EPO praksē to tomēr var atzīt par pietiekamu rūpību, kas ļauj atjaunot zaudētās tiesības, ja vien divu mēnešu laikā no brīža, kad kļuvis zināms par tiesību zaudēšanu, bet nepārsniedzot gadu kopš attiecīgā termiņa izbeigšanās, tiek iesniegts lūgums tiesības atjaunot. Konkrētajā gadījumā kļūda tika pamanīta 2015. gada 18. decembrī, tātad tikai 6 dienas pēc tam, kad beidzās termiņš (09.12.2015) (*ApP piezīme*: 9 dienas pēc termiņa beigām).

6.18. Tas viss apliecina, ka aģentūrā AAA Law tika pieliktas nepieciešamās pūles, lai konkrēto Eiropas patentu pienācīgi attiecinātu uz Latviju, bet tiesības tika zaudētas atsevišķas, izolētas kļūdas dēļ, kas nelabvēlīgu apstākļu rezultātā radusies ilgus gadus apmierinoši funkcionējošā sistēmā. Nelabvēlīgie apstākļi, apelācijas iesniedzēja ieskatā, nebija atkarīgi no pieteicēja un viņa pārstāvja gribas, un ir attaisnojami. Uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL Eiropas patenta tiesību zaudēšana Latvijā, kas rastos, ja lūgums tiesības atjaunot netiktu apmierināts, būtu neadekvāta aģentūrā AAA Law pieļautajai kļūdai.

7. ApP sēdē LPV pārstāve sniedz šādus paskaidrojumus:

7.1. apelācijas iesniedzējs pārmet, ka LPV nav sniegusi iespēju izteikties par tiesību atjaunošanas iespējamo atteikumu. Tomēr nekādas normas nenosaka, cik reizes šādos gadījumos ir jāsazinās ar pieteicēju un kādi jautājumi ir jāuzdod. Pietiek, ja iestāde noskaidro to, kas pamato tās lēmumu. 11.01.2016 tikām uzdevuši jautājumus; saņēmām atbildi. LPV ieskatā, salīdzinājumā ar lūgumā par tiesību atjaunošanu minēto, nekāda jauna informācija, kas ļautu mainīt attieksmi un tiesības atjaunot, saņemta netika;

7.2. LPV apšaubā argumentu, ka sistēmā *MS Outlook 2010* pazūd mapes; aptaujājot vairākus informācijas tehnoloģiju speciālistus, tādi fakti neatklājās. Apelācijas motīvi par datora vai programmatūras nepilnībām ir maz ticami. Piemēram, ja tas būtu programmatūras defekts, korporācija *Microsoft* to sen būtu novērsusi;

7.3. LPV paliek pie viedokļa, ka nenosūtītu e-pastu nevar nepamanīt. Tam nepieciešamās iemaņas ir elementāras, un tās pieder datorlietotāju pamatzināšanu komplektam, bez kā darbu nevar veikt, it īpaši šādā gadījumā, kad attiecīgā darbinieka ikdienas darbs ir e-pastu sūtīšana. Savukārt, ja e-pasts adresātu nav

sasniedzis, sūtītājs par to vienmēr saņem paziņojumu. Līdzīgā gadījumā varbūt varētu attaisnot kļūdu, ko pieļāvis darbinieks, kas šādus uzdevumus izpilda reti, piemēram, aizstājot citu, saslimušu darbinieku;

7.4. līdz ar to nevar apgalvot, ka aģentūrā AAA Law tika pieliktas visas nepieciešamās pūles, lai realizētu pieteicēja uzdevumu;

7.5. katra pieteicēja (patentīpašnieka) paša kompetencē ir noteikt to pārstāvi vai pārstāvju ķēdi, kas viņa tiesības realizēs citās valstīs, taču viņam pašam jābūt atbildīgam par gala rezultātu;

7.6. var piekrist, ka EPO prakse ir autoritatīvs interpretācijas avots. Konkrētās lietas kontekstā var minēt lēmumu lietā J 25/96, kurā uzsvērta profesionālā pārstāvja galīgā atbildība par dokumentu iesniegšanu: ja noteiktā termiņa neievērošanā vainojama pārstāvja palīga darbība vai bezdarbība, un tā ir izraisījusi nenovēršamu tiesību zudumu, galīgā atbildība par to jāuzņemas profesionālajam pārstāvim. Tāad kontroles mehānismam ir jābūt stingrākam;

7.7. arī citās valstīs prakse “pienācīgās rūpības” jautājumā nav plaša, īpašas harmonizācijas vai vadlīniju nav, un katrs gadījums tiek vērtēts atbilstoši konkrētajiem apstākļiem. Latvijā prakse ir ļoti šaura, tāpēc ir pat mērķtiecīgi šādu jautājumu virzīt ApP izskatīšanai, lai veiktu lietas apstākļu papildu analīzi.

8. Sniedzot paskaidrojumus ApP sēdē, kā arī atbildot uz jautājumiem, apelācijas iesniedzēja pārstāve papildus uzsver:

8.1. aģentūras AAA Law iedibinātajā kontroles sistēmā pārraugošajam patentpilnvarniekam nav pamata pārbaudīt, vai asistents patiešām nosūtījis nepieciešamās instrukcijas, ja attiecīgajos sistēmas datos ir redzama atzīme, ka uzdevums ir veikts; nosūtīšanu parasti pārbauda asistents pats, bet šajā gadījumā to varēja ietekmēt darbinieces veselības stāvoklis;

8.2. patentpilnvarnieku aģentūras, arī TRIA ROBIT, parasti saviem klientiem (pieteicējiem) apliecina uzdevumu saņemšanu;

8.3. veicot izpēti, kā varēja gadīties šāda kļūda, aģentūrā AAA Law tika modelētas dažādas situācijas; šīs izpētes rezultāts ir apelācijas iesniedzēja argumentācijas pamatā;

8.4. konkrētais gadījums sniedz iespēju meklēt taisnīgu situācijas risinājumu, jo ir ļoti svarīgi, kā veidosies prakse jaunās normas, proti, Patentu likuma 46. panta trešās daļas, piemērošanā.

II. Apelācijas izskatīšanas rezultātā ApP **secināja**:

1. Izskatāmā apelācija ir iesniegta 29.04.2016, tas ir, pēc tam, kad 2016. gada 1. janvārī spēkā stājās Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likums un 19.11.2015 izdarītie grozījumi Patentu likumā. Atbilstoši Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma Pārejas noteikumu 3. un 4. punktam apelācijas iesniegumus, kuri iesniegti līdz dienai, kad saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu darbu uzsāk Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome, izskata, piemērojot Patentu likuma un citu rūpnieciskā īpašuma likumu normas, kuras bija spēkā līdz 2015. gada 31. decembrim. Tas nozīmē, ka šajā gadījumā jāpiemēro Patentu likuma 39. panta redakcija, kas bija spēkā līdz 2015. gada 31. decembrim. Savukārt maksa par apelācijas iesniegumu, kurš iesniegts pēc 2016. gada 1. janvāra, maksājama atbilstoši Apelācijas padomes maksas pakalpojumu cenrādī (Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes maksas pakalpojumu cenrāža 2. pielikums).

No lietas materiāliem var konstatēt, ka uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL (Beļģija) apelācija ir iesniegta minētajās normās paredzētajā kārtībā. Tādējādi ir pamats tās izskatīšanai pēc būtības.

2. Izskatāmais LPV lēmums (02.02.2016) ir izdots ar atsauci uz Patentu likuma 46. panta trešo daļu. No LPV lēmuma pieņemšanas datuma un formulējumiem izriet, ka atsauce ir uz minētās normas redakciju, kas ir spēkā ar 2016. gada 1. janvāri. Savukārt apelācijas iesniedzējs materiāltiesisko normu ziņā atsaucas uz Patentu likuma 46. panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu (redakcijā, kas ir spēkā ar 01.01.2016), kā arī

(pēc analogijas) uz Eiropas Patentu konvencijas (EPK) 113. panta pirmo daļu, 117. pantu un 122. panta pirmo daļu.

2.1. Patentu likuma 46. pants (redakcijā, kas ir spēkā ar 01.01.2016) citstarp ietver šādas normas:

“(1) Ja pieteicējs vai patenta īpašnieks nav ievērojis šajā likumā attiecībā uz darbībām Patentu valdē noteiktos termiņus un termiņu neievērošanas tiesas sekas ir patenta pieteikuma noraidīšana vai patenta pieteikuma uzskatīšana par atsauktu, vai patenta anulēšana, vai citu tiesību zaudēšana, pieteicējs vai patenta īpašnieks var prasīt attiecīgo tiesību atjaunošanu, iesniedzot lūgumu Patentu valdei.

(2) Lūgumu par tiesību atjaunošanu saskaņā ar šā panta pirmo daļu iesniedz divu mēnešu laikā pēc tam, kad ir novērsts iemesls, kura dēļ nav ievērots termiņš, bet ne vēlāk kā gada laikā pēc noteiktā termiņa beigām. [...] Lūgumu par tiesību atjaunošanu uzskata par iesniegtu ar brīdi, kad ir samaksāta maksa par tiesību atjaunošanu.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā Patentu valde konstatē, ka termiņš nokavēts, kaut arī pieliktas apstākļiem atbilstošas pūles un izpildītas šā panta otrās daļas prasības, tā atjauno pieteicēja vai patenta īpašnieka tiesības uz patenta pieteikumu vai patentu.

(4) Pirms lūguma par tiesību atjaunošanu pilnīgas vai daļējas noraidīšanas Patentu valde rakstveidā paziņo pieteicējam vai patenta īpašniekam pilnīgā vai daļējā noraidījuma iemeslus un uzaicina viņu triju mēnešu laikā no paziņojuma paziņošanas dienas iesniegt paskaidrojumus attiecībā uz noraidījuma iemesliem.”

2.2. Apelācijas iesniedzējs sistēmiskā kontekstā atsaucas arī uz atsevišķām EPK normām:

- 113. panta “Lēmumu pamats” pirmā daļa:

“Eiropas Patentu iestādes lēmumus var pamatot vienīgi ar Konvencijas normām vai pierādījumiem, par kuriem attiecīgām personām ir bijusi iespēja iesniegt savus komentārus”;

- 117. panta ”Pierādījumu iegūšana” pirmā daļa:

“Ikvienā procedūrā Ekspertīzes nodaļā, Iebildumu nodaļā, Juridiskajā nodaļā vai Apelācijas padomē pierādījumu iegūšana ietver:

- (a) pušu uzklauššanu;
- (b) informācijas pieprasījumus;
- (c) dokumentu iesniegšanu;
- (d) liecinieku uzklauššanu;
- (e) ekspertu atzinumus;
- (f) pārbaudes;
- (g) ar zvērestu apliecinātus rakstiskus paziņojumus”;

- 122. panta “Tiesību atjaunošana (*Restitutio in integrum*)” pirmā daļa:

“Eiropas patenta pieteicēja vai īpašnieka tiesības tiek atjaunotas pēc viņa lūguma gadījumos, kad pieteicējs vai īpašnieks nebija spējīgs ievērot darbībām Eiropas Patentu iestādē noteiktos termiņus, neskatoties uz attiecīgajos apstākļos izrādīto pienācīgo rūpību, ja šī termiņa neievērošanas tiesās sekas saskaņā ar Konvenciju ir Eiropas patenta pieteikuma vai lūguma noraidīšana, vai Eiropas patenta pieteikuma uzskatīšana par atsauktu, vai Eiropas patenta anulēšana, vai jebkura citu tiesību vai kompensācijas līdzekļu zaudēšana.”

3. Šīs lietas apstākļi skar arī specifiskus noteikumus par Eiropas patentu attiecināšanu uz Latviju:

- saskaņā ar spēkā esošā 2007. gada 15. februāra Patentu likuma Pārejas noteikumu 2. punktu Eiropas patentu pieteikumiem, kas iesniegti laikposmā no 1995. gada 1. maija līdz 2005. gada 30. jūnijam, piemērojami 1995. gada 30. marta Patentu likuma V nodaļas noteikumi (Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** pieteikuma datums ir 01.07.2004);

- 1995. gada 30. marta Patentu likuma V nodaļas „Īpaši noteikumi Eiropas patenta attiecināšanai uz Latvijas Republiku” 19. panta („Attiecinātais Eiropas patents”) otrā un piektā daļa paredz:

„(2) Triju mēnešu laikā no dienas, kad publicēts EPO paziņojums par patenta izsniegšanu, patenta īpašniekam jāiesniedz Patentu valdei Eiropas patenta izgudrojuma formulas tulkojums latviešu valodā un jāsamaksā publicēšanas nodeva.

...

(5) Ja šā panta otrajā vai trešajā daļā minētais tulkojums nav iesniegts noteiktajā laikā vai par to noteiktajā laikā nav samaksāta publicēšanas nodeva, attiecinātais Eiropas patents tiek uzskatīts par spēkā neesošu no pieteikuma iesniegšanas dienas (*ab initio*).”

4. Minētie 1995. g. Patentu likuma 19. panta noteikumi atbilst EPK 65. panta noteikumiem, kuri paredz, ka katra dalībvalsts var noteikt, ka gadījumos, kad EPO piešķir Eiropas patenta attiecībā uz šo valsti valodā, kas nav šīs valsts oficiālā valoda, patenta īpašnieks iesniedz šīs valsts rūpnieciskā īpašuma aizsardzības iestādē patenta tulkojumu valsts valodā vai šajā valstī noteiktā valodā. Tulkojuma iesniegšanas termiņš ir trīs mēneši no dienas, kad Eiropas Patentu biļetenā ir publicēta ziņa par Eiropas patenta piešķiršanu, ja valsts nenosaka garāku termiņu. Turklāt katra dalībvalsts var noteikt, ka attiecīgo nosacījumu neizpildes gadījumā Eiropas patents šajā valstī tiek uzskatīts par spēkā neesošu *ab initio*.

5. Lietā nav strīda par to, ka iesniegums Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** attiecināšanai uz Latviju, kas LPV saņemts 2016. gada 8. janvārī, ir iesniegts vēlāk par noteikto termiņu – trim mēnešiem no dienas, kad publicēts EPO paziņojums par patenta piešķiršanu. EPO paziņojuma par patenta piešķiršanu publikācijas datums ir 09.09.2015; termiņš šā patenta attiecinājuma pieteikšanai Latvijā attiecīgi – 09.12.2015. Līdz ar to saskaņā ar 1995. g. Patentu likuma 19. panta piekto daļu ir pamats minēto Eiropas patenta uzskatīt par spēkā neesošu Latvijā. Termiņa neievērošanas sekas ir attiecīgo tiesību zaudēšana, tāpēc patenta īpašnieks cenšas tās atgūt, saskaņā ar 2007. g. Patentu likuma 46. panta noteikumiem lūdzot tiesības atjaunot.

6. Lietā nav strīda arī par to, ka lūgums par attiecinātā Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** tiesību atjaunošanu (kas LPV saņemts vienlaikus ar iesniegumu patenta attiecināšanai uz Latviju – 08.01.2016) ir iesniegts, iekļaujoties tiesību atjaunošanai noteiktajā termiņā, proti, nepārsniedzot divus mēnešus pēc datuma, kad tika konstatēta kļūda (instrukciju nenosūtīšana) un nepārsniedzot gadu pēc noteiktā termiņa beigām, turklāt lūgums par tiesību atjaunošanu ir apmaksāts vēl pirms paša lūguma iesniegšanas.

7. LPV un apelācijas iesniedzēja viedokļi dalās jautājumā par to, vai lietas apstākļi atbilst vai neatbilst Patentu likuma 46. panta trešās daļas prasībai, kas liek konstatēt, ka termiņš ticis nokavēts, kaut arī ir “pieliktas apstākļiem atbilstošas pūles”.

8. Apelācijas iesniedzējs arī norāda uz procesuālu pārkāpumu apstrīdētā lēmuma pieņemšanas gaitā, proti, ka pirms lūguma par tiesību atjaunošanu noraidīšanas LPV nav atbilstoši Patentu likuma 46. panta ceturtais daļas noteikumiem paziņojusi paredzamā noraidījuma iemeslus un nav uzaicinājusi pieteicēju iesniegt paskaidrojumus attiecībā uz noraidījuma iemesliem.

9. ApP konstatē, ka ar 11.01.2016 datētajā LPV paziņojumā ir ticis uzdots jautājums – “par kādu programmu un mapi ir runa” pieteicēja 08.01.2016 iesniegtajā lūgumā par tiesību atjaunošanu un pievienotajos dokumentos, un pārstāve ir uzaicināta triju mēnešu laikā iesniegt papildu skaidrojumu vai pierādījumus. Lai gan šā dokumenta pirmā rindkopa beidzas ar vārdiem “Patentu valde izsaka šādus apsvērumus”, nekādi apsvērumi neseko. Šajā paziņojumā nekādi nav atklāts, ka LPV paredz noraidīt lūgumu par tiesību atjaunošanu, un nav minēti nedz paredzamā noraidījuma motīvi, nedz atsaucis uz likuma normu vai normām, saskaņā ar kurām LPV paredz minēto lūgumu noraidīt.

Pārstāve 01.02.2016 ir iesniegusi prasītos paskaidrojumus. Nākamajā dienā LPV ir pieņēmusi “Lēmumu par lūguma noraidīšanu par tiesību atjaunošanu”, kurā pirmoreiz šajā procedūrā parādās noraidījuma motivācija, kā arī atsaukšanās uz likumu (“Patentu valde neuzskata, ka pārstāvis bija pielicis apstākļiem atbilstošas pūles atbilstoši Patentu likuma 46. panta trešajai daļai, lai attaisnotu termiņa kavējumu”).

ApP secina, ka LPV šajā procedūrā nav ievērojusi Patentu likuma 46. panta ceturtajā daļā noteikto kārtību, un tādējādi ir pieļauta procesuāla kļūda, kas minēto lēmumu ļauj atzīt par tādu, kas pieņemts

pretrunā ar Patentu likuma 46. panta ceturtais daļas noteikumiem. LPV lēmums vienlaikus ir atzīstams par apstrīdamu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 75. panta pirmās daļas 2. punktam, kas paredz, ka administratīvais akts ir spēkā, bet to var apstrīdēt, ja administratīvajā procesā nav ievērots Administratīvā procesa likums vai citas tiesību normas, kuras nosaka attiecīgā administratīvā akta izdošanas procesu.

Šajā vērtējumā nevar ņemt vērā LPV pārstāves izteikto apsvērumu, ka normatīvajos aktos nav noteikts, cik reizes ir jāsazinās ar pieteicēju un kādi jautājumi ir jāuzdod, bet pietiek, ja iestāde noskaidro apstākļus, kas pamato tās lēmumu. Nav šaubu, ka LPV ir tiesīga veikt nepieciešamo saziņu ar pieteicēju (tā pārstāvi), lai pirms lēmuma pieņemšanas precizētu lietas apstākļus, taču ApP uzsver, ka Patentu likuma 46. panta ceturtais daļa nepārprotami nosaka, ka pirms pilnībā vai daļēji negatīva lēmuma pieņemšanas tiesību atjaunošanas jautājumā pieteicējam ir jāsniedz iespēja izteikties par iespējamā noraidījuma iemesliem. Šajā gadījumā LPV tādu iespēju nav sniegusi un negatīvu lēmumu ir pieņēmusi, pārkāpjot noteikto procesuālo kārtību.

10. Izvērtējot LPV lēmumu pēc būtības, ApP apsver šādus pušu argumentus:

10.1. apelācijas iesniedzējs uzsver, ka aģentūrā AAA Law ir izveidota tāda uzdevumu kontroles sistēma, kas ir pietiekami efektīva, lai pastāvīgi un ilgstoši ievērotu klientu (ieinteresēto personu) intereses un tiesības, bet konkrētajā gadījumā izpaudusies atsevišķa, nejauša kļūda, kas novedusi pie noteiktā termiņa neievērošanas un kuru var izskaidrot ar konkrētās darbinieces veselības stāvokli;

10.2. LPV norāda, ka pārstāvju aģentūrā pieļauto kļūdu nevar uzskatīt par attaisnojamu, jo pat aģentūras darbinieces (profesionālā pārstāvja asistentes) nejauša kļūda nav pieļaujama, ja tā var izraisīt patentpašnieka tiesību zaudējumu; patentpilnvarnieku aģentūrā bija jānodrošina tāds kontroles mehānisms, kas līdzīgās situācijās nekādi nepieļauj klientu tiesību zaudēšanu.

11. ApP šajā lietā ņem vērā apstākļus, kas runā par labu tam, ka Lietuvas patentpilnvarnieku aģentūra AAA Law ir izveidojusi tādu aktuālo uzdevumu pārraudzības kārtību, kas nodrošina iespēju ilgstoši, pastāvīgi un stabili izpildīt aģentūras uzdevumus. Tas ir ļāvis aģentūrai AAA Law ļoti daudzos gadījumos apmierinoši un bez problēmām realizēt aģentūras klientu tiesiskās intereses, kuras ir saistītas ar klientu tiesību aizsardzību Lietuvā un Latvijā. Var atzīt, ka arī attiecībā uz aktuālo rutīnas, ikdienas jeb tehnisko uzdevumu izpildi, tostarp arī attiecībā uz klientu pieteikumiem aktuālo termiņu ievērošanu, lietas materiāli liecina par aģentūras AAA Law ikdienas pienākumu izpildes stabilitāti. Šādam atzinumam par labu runā šādi fakti:

- aģentūra AAA Law ir viena no lielākajām un pazīstamākajām patentpilnvarnieku aģentūrām Baltijas valstīs;
- pēdējo gadu laikā tā ir nodrošinājusi vairāk nekā 2000 Eiropas patenta spēkā stāšanos Lietuvā un vairāk nekā 340 Eiropas patenta spēkā stāšanos Latvijā;
- aģentūrā AAA Law ir izstrādāta un tiek ilgstoši piemērota pārraudzības un kontroles sistēma, kas balstās uz programmatūras *Microsoft Office Outlook* iespējām un ļauj sekot aktuālo uzdevumu izpildei;
- aģentūras AAA Law personāls ir pieredzējuši un labi sagatavoti profesionālie patentpilnvarnieki un to asistenti (palīgi), un to var teikt arī par konkrētajām, šajā lietā iesaistītajām personām;
- lietas materiāli liecina, ka, piemērojot minēto pārraudzības sistēmu, aģentūras AAA Law personāls noteiktā kārtībā savstarpēji sadarbojas, tostarp veicot ikdienas rutīnas pienākumus un tādējādi nodrošinot aģentūras klientu interešu ievērošanu.

12. Kontekstā ar iepriekšējā punktā minētajiem faktiem izvērtējot konkrēto kļūdu patentpilnvarnieku aģentūras AAA Law darbībā, kuras rezultātā instrukcijas par Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** attiecināšanu uz Latviju nesaņiedza adresātu (Latvijas patentpilnvarnieku aģentūru TRIA ROBIT), un patenta attiecināšanai nepieciešamie dokumenti netika noteiktajā termiņā iesniegti LPV, ApP atzīst, ka šo kļūdu var uzskatīt par nejaušu, izolētu, izņēmuma rakstura neatbilstību jeb negadījumu visumā labi organizētā, stabili funkcionējošā sistēmā. Patenta attiecināšanai uz Latviju nepieciešamā Latvijas kolēģu instruēšana tika uzsākta laikus – mēnesi pirms galīgā termiņa šā patenta attiecinājuma pieteikšanai Latvijā, bet kļūdas dēļ netika realizēta. Konkrētajā gadījumā kļūdu varēja izraisīt nelabvēlīgu apstākļu sakrītība, un būtiska nozīme tajā varēja būt darbinieces veselības stāvoklim. Var pieņemt, ka situācijā, kad aģentūras ikdienas darbā reti izmanto programmatūras *MS Outlook* mapi "Melnraksti" (*Drafts*), darbinieki pievērš maz uzmanības tajā esošajiem dokumentu projektiem, un šāda kļūda zināmu laiku var palikt nepamanīta.

13. Saskaņā ar EPO Apelācijas padomju pastāvīgo praksi līdzīgas normas – EPK 122. panta pirmās daļas – piemērošanā tiek atzīta “attiecīgajiem apstākļiem pienācīgā rūpība”, ja termiņa neievērošana ir vai nu izņēmuma apstākļu vai arī izolētas kļūdas rezultāts normāli funkcionējošā, apmierinošā monitoringa sistēmā (skat. *Case Law of the Boards of Appeal of the European Patent Office*, 6th ed.; European Patent Office, 2010; Pp. 510, 512).

14. Vērtējot izskatāmās apelācijas lietas apstākļus kopumā, ApP uzskata par pareizu atzīt, ka termiņa nokavējumu šajā gadījumā ir izraisījusi izolēta kļūda, lai gan attiecīgajā pārstāvju aģentūrā bija pieliktas apstākļiem atbilstošas pūles. ApP secina, ka tādējādi saskaņā ar Patentu likuma 46. panta trešo daļu ir pamats atjaunot tiesības Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** attiecināšanai uz Latviju.

ApP arī piekrt apelācijas iesniegējam, ka konkrētajā gadījumā pieteicēja – uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL Eiropas patenta tiesību zaudēšana Latvijā varētu tikt vērtēta kā nesamērīga.

15. ApP arī ņem vērā, ka, tiklīdz minētā kļūda tika atklāta, aģentūra AAA Law kopā ar tās sadarbības partneriem Latvijā – aģentūru TRIA ROBIT – centās nekavējoties novērst kļūdas izraisītās sekas. Ja arī to nevarēja pagūt izdarīt vēl tā paša gada beigās, kad parasti katrā birojā ir papildu slodze, tas tika paveikts jaunā gada pašās pirmajās dienās (iesniegums Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju, kā arī lūgums par tiesību atjaunošanu tika saņemts 2016. gada 8. janvārī). Protams, “pienācīgās rūpības” jeb “apstākļiem atbilstošu pūli” izvērtēšanai nav būtiski, par cik dienām ticis kavēts termiņš, jo attiecīgās normas nedod pamatu piemērot proporcionalitātes principu, taču, ApP ieskatā, pārstāvji ir centušies rūpīgi sagatavot lūgumu par tiesību atjaunošanu un tā pamatošanai nepieciešamos pierādījumus. Tādējādi pārstāvju turpmākā rīcība šajā procedūrā demonstrē papildu uzmanību attiecībā uz klienta tiesiskajām interesēm. Saskaņā ar EPO praksi šādu apstākli var ņemt vērā, nosakot, vai pieļauto kļūdu var vērtēt kā izolētu kļūmi (skat. Singer/Stauder (Kroher), *The European Patent Convention: A Commentary*; 3rd ed., Vol. 2; Carl Heymann Verlag KG, Cologne, Berlin, Bonn, Munich, 2003; Sweet & Maxwell; Pp. 442-444).

16. ApP ieskatā, šāds attaisnojošs vērtējums tomēr nenozīmē, ka apstākļos, kad nejauša kļūda var izraisīt klienta tiesību neatgriezenisku zaudējumu, patentpilnvarnieku aģentūra drīkst paļauties, ka nekas tamlīdzīgs neatgadīsies aģentūras turpmākajā praksē. Visticamāk, ir vairākas iespējas, kā biroja praksi precizēt. Iespējams, ka būtu jāveic regulāra nosūtīto elektroniskā pasta sūtījumu pārbaude ne tikai uzdevumu atskaites sistēmā, bet arī faktiski, konkrētajās datnēs. Var šāda rakstura elektroniskā pasta vēstulēm vienmēr pievienot uzaicinājumu, lai adresāts nekavējoties informē par instrukciju saņemšanu (tāds uzaicinājums ir arī šīs lietas materiālos – uzņēmuma UCB Biopharma 08.10.2015 elektroniskajā vēstulē, kas adresēta aģentūrai AAA Law). Uzzinot, ka adresāts sūtījumu saņēmis, atbildību par attiecīgo dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu noteiktajā termiņā varētu uzskatīt par pārgājušu uz adresātu; turpretī, ja atbilde no adresāta netiktu saņemta, tas būtu nepārprotams iemesls, lai pārbaudītu sūtījumu. Vēl cita iespēja būtu, tuvojoties konkrētajiem patentu apstiprināšanas/attiecināšanas termiņiem citās valstīs, veikt papildu pārbaudi, vai sadarbības partneri ir izpildījuši dotās instrukcijas. Nepieciešamo līdzekļu izvēle ir profesionālo pārstāvju aģentūras kompetencē.

III. Ņemot vērā šā lēmuma I un II daļā minētos paskaidrojumus un secinājumus, Apelācijas padome, vadoties no Patentu likuma 39. panta noteikumiem par apelāciju iesniegšanu un 42. panta noteikumiem par apelāciju izskatīšanu (kuri bija spēkā līdz 2015. gada 31. decembrim un piemērojami šajā lietā saskaņā ar Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma Pārejas noteikumu 3. punktu) un pamatojoties uz Patentu likuma 46. panta trešās un ceturtās daļas noteikumiem, **nolemj:**

1. apmierināt kā pamatotu uzņēmēj sabiedrības UCB Biopharma SPRL (Beļģija) apelāciju par Patentu valdes 2016. gada 2. februārī pieņemto “Lēmumu par lūguma noraidīšanu par tiesību atjaunošanu” Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** (Modificēti antivielas FAB fragmenti) attiecināšanai uz Latviju un atcelt minēto lēmumu;

2. Patentu valdes Izgudrojumu ekspertīzes departamentam, pamatojoties uz šo lēmumu, likumā noteiktajā kārtībā veikt nepieciešamās darbības, kas ir saistītas ar iesnieguma par Eiropas patenta **EP 1 644 412 B1** attiecināšanu uz Latviju izskatīšanu.

Saskaņā ar Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma Pārejas noteikumu 5. punktu lietas dalībnieks, kas nepiekrīt Apelācijas padomes lēmumam, kas pieņemts pēc 2016. gada 1. janvāra un ar kuru izšķirts strīds lietā, var vērsties tiesā atbilstoši Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 98. pantā un Civilprocesa likuma 30.³ nodaļā noteiktajai kārtībai. Prasības pieteikums triju mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas dienas iesniedzams Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā. Personai, kas iesniegusi tiesā prasības pieteikumu, ir pienākums ne vēlāk kā septiņas dienas pēc prasības pieteikuma iesniegšanas informēt par to Apelācijas padomi.

Šis lēmums stājas spēkā Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 99. pantā noteiktajā kārtībā.

ApP sēdes priekšsēdētājs:

/paraksts/

J. Ancītis

ApP sēdes loceklis:

/paraksts/

K. Krūmiņš

/paraksts/

I. Plūme-Popova